herpy

SKINKER

Western Blue-Tongued Lizard

Tiliqua occipitalis

Tiliqua occipitalis er en kraftig, jordlevende skink fra det sydlige og centrale Australien med brune tværbånd over krop og hale og den brede, blå tunge, som kendetegner slægten. Arten bliver omkring 40 cm lang, er dagaktiv og altædende og skal have et stort terrarie med UVB og en varm solplads. Den får levende unger og ses sjældent i fangenskab.

Familie: Scincidae Tidligere navn: *Cyclodus occipitalis; Cyclodus fasciatus* Udgivet 16. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**35-45 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende**
Biotop	**Halvørken og tempereret skov og eng**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**22-32 °C**
Hotspot	**35-45 °C**
Temperatur, nat	**15-22 °C**
Luftfugtighed	**30-50 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter, frugt, planter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Levendefødende**
Kuldstørrelse	**5 unger**
Kuld pr. år	**1**
Drægtighed	**90-120 dage**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks III**
EU-bilag	**Bilag C**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står på CITES liste III (af Australien) og i EU's bilag C (forordning 338/97). Dokumentation kræves i praksis kun ved indførsel til EU fra eksportlandet, men køb kun dyr med papirer på den lovlige oprindelse. CITES-myndighed i Danmark er Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Ingen skinker står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015).

Om arten

Tiliqua occipitalis hører til blåtungeskinkerne, en slægt af tunge, rørformede skinker med korte ben, trekantet hoved og en bred, blå tunge, som dyret viser frem, når det føler sig truet. Kroppen er bred og kraftig i forhold til de korte ben. Grundfarven er lys- til mellembrun med brede, mørkebrune tværbånd over krop og hale, undersiden er lys, og bag hvert øje sidder en tydelig sort stribe. Tungen er blå og står i skarp kontrast til den lyserøde mundhule.

Voksne dyr bliver omkring 40 cm lange, store dyr op til 45 cm, og arten er dermed mindre end *Tiliqua scincoides*. Kønnene er svære at skelne udvendigt. Arten blev beskrevet i 1863 og har tidligere stået som *Cyclodus occipitalis* og *Cyclodus fasciatus*. Artsnavnet kommer formentlig af latin occiput, baghoved, og sigter til de aflange skæl bag issepladerne.

Virker truslen ikke, hvæser skinken og gør kroppen flad for at se større ud. Den har små, tapformede tænder og kraftige kæber, og et bid kan være smertefuldt og give blod. Nye dyr er forsigtige i starten, men falder til og tåler stille og rolig håndtering. Dyr, der ikke har været i kontakt med mennesker i nogle dage, vender tilbage til forsvarsadfærden med åben mund og hvæsen, men den forsvinder hurtigt igen.

Arten holdes langt sjældnere end de store, almindelige blåtungeskinker, og meget af pasningen bygger på slægten som helhed.

Udbredelse og levested

Tiliqua occipitalis lever i det sydlige og centrale Australien. Hovedudbredelsen ligger i Western Australia, hvor arten findes i hele sydvest bortset fra de kølige skove. Mod øst er den spredt: i den sydligste del af Northern Territory, i to adskilte bestande i South Australia, i det nordlige Victoria og i det centrale og vestlige New South Wales. Den er også meldt fra Queensland. Typelokaliteten ligger ved Loos nær Gawler i South Australia.

I den østlige del af udbredelsen er arten sjælden og regnes som truet. Rydning af mallee, rævens og kattens jagt og ødelæggelse af kaningrave, som dyrene bruger som skjul, er de største trusler.

> **Oprindelig udbredelse:** Australien.

LEVESTED

Arten lever i tørre til halvtørre egne: kystklitter, åbent skovland, malleekrat, hede, græsland med tuegræs og sandsletter med spredte buske, på sandet, leret eller muldet jord. Om natten og i dårligt vejr ligger den under løvlag, sten eller i forladte kaningrave. Dyret er dagaktivt, men kan også være aktivt om natten i varmt vejr. Føden er insekter, edderkopper, snegle, ådsler og planter, især bær. Skinken er ikke hurtig og tager mest langsomme byttedyr, og de kraftige kæber knuser sneglehuse og billers panser.

I sydvest er somrene varme og tørre og vintrene køligere og vådere. I de kølige måneder ligger skinken skjult under løvlag og tørt græs og er stort set inaktiv. Det er denne rytme med et varmt, lyst sommerhalvår og en kølig hvileperiode, man efterligner i terrariet.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et terrarie på mindst 120 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde). Det mindste mål, der angives for arten, er 100 × 50 cm til et enkelt dyr, men det er snævert, og større er bedre. Gulvarealet er vigtigere end højden, fordi dyret lever på jorden.

Skinken holdes bedst alene. Er der to dyr, skal terrariet være markant større, med skjul i begge ender, og dyrene skal følges tæt.

Som bund bruges 8-10 cm løs, let fugtig jord blandet med sand, som dyret kan grave i. Læg et lag løv eller tørt græs over, og giv et lavt, fladt skjul og et skjul under løvlaget, hvor dyret kan ligge i ro. En flad sten under varmelampen holder kløerne slidte. Brug aldrig en varmesten med indbygget varmelegeme. Terrariet skal være ventileret fra toppen, uden træk og sikkert lukket, for skinken er en dygtig flugtkunstner.

På varme sommerdage kan dyret være ude i en flugtsikker indhegning med sol, skygge og et tørt, regnsikkert skjul. Hegnet skal gå mindst 50 cm ned i jorden og 80 cm op, og toppen dækkes med net mod rovdyr.

TEMPERATUR

Giv dyret en temperaturgradient fra 22-26 °C i den kølige ende til 28-32 °C i den varme ende. Overfladen på solpladsen skal være 35-45 °C, og dyret skal kunne vælge, hvor varmt det vil ligge. Mål overfladetemperaturen med et infrarødt termometer og lufttemperaturen med digitale termometre i begge ender.

Varmen kommer fra en halogenspot eller en varmelampe med bred udstråling over nettet, og al opvarmning styres af en termostat. Om natten er 15-22 °C passende, og en nattesænkning er sund. Skal terrariet opvarmes om natten, bruges et varmelegeme uden lys. Tallene for gradienten er lånt fra slægten; for arten selv angives kun en solplads på omkring 35 °C.

Den kølige hvileperiode om vinteren hører til arten. Giv et lag løv eller tørt græs under et regnsikkert skjul i den ene ende, hvor dyret kan ligge i ro, og sænk temperaturen og dagslængden gradvist. Kun raske, fuldvoksne dyr må hvile, og de skal undersøges først.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kommer fra tørre til halvtørre egne og skal ikke have høj luftfugtighed. 30-50 % er passende, målt i den kølige ende. Bunden skal være let fugtig dybere nede, men aldrig våd. Et skjul med let fugtigt mos hjælper på hudskiftet. Sidder der ofte hudrester på tæer og hale, skal fugtigheden i skjulet op.

Vand gives i en lav, bred og stabil skål, som ikke kan vælte. Skift vandet hver dag, for dyret bruger ofte skålen som toilet. Stil skålen i den kølige ende, så vandet ikke fordamper hurtigt.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og skal have både UVB og kraftigt lys. Brug et T5-rør med UVB over nettet, og placér det, så UV-indekset på solpladsen er 3-4 (Ferguson-zone 3). Lyset skal være tændt 8-10 timer i døgnet, og røret skiftes cirka hver sjette måned, fordi udstrålingen aftager, selv om lyset ser uændret ud. Der må ikke være glas eller plast mellem lampen og dyret.

UVB gør det muligt for skinken at danne D-vitamin i huden og optage kalk fra føden. Supplér med et lyst LED-lys, og giv gerne dyret direkte sol i den udendørs indhegning, når vejret er varmt. Dyret skal altid kunne gå i skygge.

Læs mere: Lys og UVB Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

FODER

Tiliqua occipitalis er altædende, og føden skal varieres så meget som muligt. Grønt er fx mælkebøtter, hibiscusblomster, tusindfryd, kål og revet squash, og frugt gives i mindre mængder, både blød og hård. Dyrisk protein er store insekter som fårekyllinger og kakerlakker, snegle, regnorme, små mus og magert, råt kød. Fisk, fedt kød og store mængder frugt skal undgås.

Pudr foderet jævnligt med kalk og et vitamintilskud. Snegle må kun gives fra steder, hvor der aldrig er lagt sneglegift ud, og helst fra eget opdræt.

Voksne dyr fodres cirka en gang om ugen og unge dyr hver tredje eller fjerde dag. Fodr om formiddagen, så skinken kan fordøje i dagens varmeste timer. Voksne dyr bliver let overvægtige, hvis proteinandelen er for høj, så hold den under halvdelen af foderet. Fordelingen mellem grønt og protein er lånt fra slægten.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Skinken er sky de første dage, men falder til og tåler rolig håndtering. Løft den med hele kroppen understøttet, så fødderne har noget at stå på, hold den aldrig med bugen opad, og tag aldrig fat i hovedet eller halen. Brug korte håndteringsstunder, og lad dyret komme til dig i sit eget tempo. Vask hænder bagefter.

Kropssproget er tydeligt. Åben mund med fremstukket tunge, hvæsen og en fladtrykt krop er en advarsel, og dyret skal så have fred.

Dyret skal bo alene, og nye dyr skal i karantæne i mindst en måned, før de kommer i nærheden af andre dyr.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene er svære at skelne udvendigt. Størrelse, hovedform og halelængde overlapper meget, og de sikreste tegn er unger hos hunnen og hemipenes hos hannen. Sondering og udpresning af hemipenes kan skade dyret og bør overlades til en dyrlæge. Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for arten; hos *Tiliqua scincoides* er den omkring halvandet til tre år. Hunner bør være fuldt udvoksede og i god foderstand, før de bruges i avl.

PARRING

Parringstiden er ikke beskrevet for arten. Hos slægten sker den om foråret efter en kølig hvileperiode, når dagene bliver længere og varmere. Hannen forfølger hunnen og griber fat i hende med munden, så parringen er hårdhændet, og hunnen kan få bidmærker. Hold derfor dyrene adskilt hele året, og saml dem kun i parringstiden under opsyn. Adskil dem, hvis hannen bider vedvarende.

ÆGLÆGNING OG KULD

Arten er levendefødende. Ungerne fødes sidst på sommeren eller tidligt på efteråret, og hunnen får højst et kuld om året. Kuldene er på mere end fire unger, typisk omkring fem. Ungerne æder fosterhinderne lige efter fødslen.

Giv den drægtige hun rigeligt med føde og kalk og en varm solplads. Bliver hun sløv, holder hun op med at æde, eller presser hun uden resultat, så kontakt dyrlægen.

INKUBATION

Der er ingen æg at udruge. Drægtighedens længde er ikke dokumenteret for arten; tallet 90-120 dage er lånt fra *Tiliqua scincoides*. Hunnen skal have de samme temperaturer som ellers, og solpladsen må ikke fjernes, for varmen driver fosterudviklingen. Hold hende alene i terrariet.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er selvstændige straks efter fødslen og spredes efter få dage i naturen. De har gule og brune bånd over krop og hale. De skal bo hver for sig i et mindre terrarie med solplads, UVB, fugtigt skjul og samme indretning som de voksne. Fodr dem hver tredje eller fjerde dag med små insekter, regnorme og fintrevet grønt, pudret med kalk. Varme og UVB er afgørende for en sund vækst.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes pasningen. De typiske er:

- Metabolisk knoglesygdom af mangel på kalk, D-vitamin eller UVB. Det giver bløde kæber og skæve ben.
- Hudskiftebesvær med hudrester på tæer og hale, især ved for lav fugtighed i skjulet.
- Mider og flåter. Mider ses som små, sorte prikker på hvidt papir og kan formere sig hurtigt og dræbe dyret, så de skal bekæmpes straks. Flåter sidder ofte i ørerne eller under skællene og fjernes med pincet.
- Overvægt af for meget protein og for lidt bevægelse. Vej dyret jævnligt; pludseligt vægttab er et faresignal.
- Forgiftning fra snegle, der har ædt sneglegift.
- Indvoldsorm og andre parasitter, især hos vildfangne dyr. Nye dyr skal i karantæne.

Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, holder op med at æde, trækker vejret med åben mund eller virker slapt.

Læs mere: Typiske sygdomme og tegn på sygdom Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.